

Informatívny rámcový obsah kurzu taktilného tlmočenia, minimálny rozsah príslušného kurzu a kvalifikačné požiadavky na záujemkyňu/záujemcu o absolvovanie príslušného kurzu

na účely plnenia kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovnej činnosti taktilného tlmočenia v oblasti sociálnych služieb pri poskytovaní tlmočnickej služby uvedenej v § 44 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)

Vzhľadom na rozličnú právnu úpravu pojmov: posunková reč/slovenský posunkový jazyk sa v celom materiáli v súlade s §44 zákona o sociálnych službách uvádza pojem posunková reč, pričom tento pojem je chápaný ako rovnocenný s pojmom slovenský posunkový jazyk, resp. posunkový jazyk.

A. Kvalifikačné požiadavky a požiadavky na špecifické schopnosti, zručnosti a skúsenosti na záujemkyňu/záujemcu o absolvovanie kurzu taktilného tlmočenia:

- najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie,
- u záujemkyne/záujemcu s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa alebo druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika zameranom na surdopédiu/pedagogiku sluchovo postihnutých, na účely plnenia kvalifikačných predpokladov na vykonávanie pracovnej činnosti taktilného tlmočenia v oblasti sociálnych služieb, postačuje absolvovanie kurzu taktilného tlmočenia len v rozsahu praktického nácviku taktilného tlmočenia - praktická časť- najmenej 350 hodín (nižšie uvedená časť C. bod III. kurzu taktilného tlmočenia),
- disponuje už získanými (vstupnými) špecifickými schopnosťami, zručnosťami a skúsenosťami, ktoré jej/mu umožňujú jednosmernú komunikáciu alebo obojsmernú komunikáciu s fyzickou osobou, ktorá má stratu sluchu a/alebo kombinované postihnutie zraku a sluchu, resp. má skúsenosti s využívaním posunkovej komunikácie u osôb, ktoré okrem straty sluchu majú aj iné zdravotné postihnutie/znevýhodnenie. Ide o spoločnú referenčnú úroveň (samostatný používateľ B1) - rozumie hlavným myšlienkam, pokiaľ sú prezentované zrozumiteľným, štandardným jazykom a týkajú sa bežných tém, s ktorými sa pravidelne stretáva v jej/jeho sociálnom prostredí. Vie si poradiť s väčšinou situácií, ktoré môžu nastať na miestach, kde sa využíva posunkový jazyk. Vie vytvoriť jednoduchú súvislú výpoveď na témy, ktoré dobre pozná alebo ktoré ju/ho osobne zaujímajú. Dokáže popísať svoje zážitky a udalosti, sny, nádeje a ambície a vie stručne vysvetliť a odôvodniť svoje názory a plány.

B. Minimálny rozsah kurzu taktilného tlmočenia:

Počet hodín vzdelávania: najmenej v rozsahu 450 hodín, z toho teoretická časť najmenej v rozsahu 100 hodín, praktická časť najmenej v rozsahu 350 hodín praktického nácviku taktilného tlmočenia .

C. Rámcový obsah kurzu taktilného tlmočenia:

I. Východiská a teória taktilného tlmočenia a cieľová skupina tejto formy tlmočenia- teoretická časť – najmenej v rozsahu 95 hodín

Duálne zmyslové postihnutie, jeho príčiny, dôsledky na komunikáciu.

Heterogenita populácie s hluchoslepotou z pohľadu komunikácie a z pohľadu styku a okolitým prostredím.

Osvojovanie si komunikácie u osôb s duálnym postihnutím vzhľadom na rozličné stupne postihnutia zraku a sluchu.

Základné zásady komunikácie s osobami s poruchou sluchu a zraku.

Komunikačný systém osôb s hluchoslepotou.

Neverbálne systémy: predmetová komunikácia, piktogramy, plastické piktogramy. Špecifiká vytvárania piktogramov pre cieľovú skupinu klientov.

Verbálne systémy vychádzajúce z hovoreného jazyka: hovorený jazyk, posunkovaná slovenčina, taktilná posunkovaná slovenčina, Braillovo písmo, prstová abeceda, dotyková prstová abeceda, Lormova abeceda, vpisovanie písmen do dlane ((daktylografika), Tadoma.

Verbálne systémy vychádzajúce z posunkovej reči: posunková reč, modifikovaná posunková reč, taktilná posunková reč, posunkovanie ruka v ruke.

Posunková reč, jej základné charakteristiky a možnosti využívania u osôb s hluchoslepotou (gramatická rovina, lexikálna rovina, pragmatická rovina posunkovej reči a ich modifikácie pre osoby s hluchoslepotou).

Taktilná posunková reč a jej charakteristiky, spôsoby komunikácie prostredníctvom taktilnej posunkovej reči.

Tlmočník, prekladateľ, tlmočnický úkon, preklad.

Príprava tlmočníka na tlmočnický výkon (zásady dodržiavania etického kódexu tlmočníka pre osoby s hluchoslepotou).

Informácie a poznatky o technických podmienkach miestností, kde sa tlmočí pre osobu s duálnym zmyslovým postihnutím.

Modifikácia tlmočnickeho úkonu na základe individuálnych potrieb osôb s hluchoslepotou.

Kompenzačné pomôcky pre osoby s hluchoslepotou.

Postavenie tlmočníkov pre osoby s duálnym zmyslovým postihnutím postihnutých v dokumentoch EÚ a medzinárodných organizácií. Úprava problematiky dorozumievania sa osôb s hluchoslepotou v podmienkach SR.

II. Právne úpravy zamerané na tlmočenie – teoretická časť- najmenej v rozsahu 5 hodín

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčný protokol k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 149/1995 Z. z. o posunkovej reči nepočujúcich osôb v znení zákona č. 151/2017 Z. z.

Zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

Orientácia v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných vzťahoch, obchodnoprávných vzťahoch a občianskoprávných vzťahoch uplatniteľných v možnom profesijnom živote fyzickej osoby, ktorá vykonáva taktilné tlmočenie/sprostredkovanie komunikácie pre osoby s hluchoslepotou v rámci poskytovania tlmočnickej služby ako sociálnej služby.

Sociálnoprávne minimum, schopnosť rozpoznávať potenciálne porušovanie práv osôb so zdravotným postihnutím .

Etický kódex tlmočníka pre osoby s hluchoslepotou.

III. Praktický nácvik taktilného tlmočenia- praktická časť –najmenej v rozsahu 350 hodín

Praktické zvládnutie nových komunikačných foriem osôb s poruchou sluchu (taktilná posunkovaná slovenčina, taktilná slovenská posunková reč, Lormova abeceda, dotyková prstová abeceda, vpisovanie písmen do dlane).

Praktické využitie/nácvik nových komunikačných foriem v komunikácii s osobou s poruchou sluchu a zraku.

Simultánne tlmočenie z hovoreného jazyka do komunikačného systému osoby s poruchou zraku a sluchu v rozličných životných situáciách – dialógy (napr. pri vybavovaní úradných záležitostí, komunikácia s neznámou osobou....).

Simultánne tlmočenie z komunikačného systému osoby s poruchou zraku a sluchu do hovoreného jazyka – dialógy (pri vybavovaní úradných záležitostí, u lekára....).

Rozširovanie posunkovej zásoby v špecifických oblastiach pôsobenia a jej modifikácia pre potreby osôb s poruchou sluchu a zraku (napr. pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, pri vzdelávaní v školskom prostredí, v styku s rodinnými príslušníkmi....).

Posunkovanie rozličných životných situácií osôb s duálnym zmyslovým postihnutím (nákup, trávenie voľného času, vzdelávanie, príp. vybavovanie osobných záležitostí na rozličných úradoch).

Konzekutívne tlmočenie - sprostredkovanie informácií od inej osoby z hovoreného jazyka do komunikačného systému osoby s duálnym zmyslovým postihnutím .

Konzekutívne tlmočenie od osoby s duálnym zmyslovým postihnutím do hovoreného jazyka.

Profil absolventky/absolventa:

- získala/získal poznatky a pochopila/pochopil heterogenitu populácie osôb s poruchou sluchu a zraku z viacerých hľadísk a kritérií (stupeň straty, vek, kedy k strate došlo, simultánnosť, následnosť straty jednotlivých analyzátorov...),

- získala/získal poznatky o rozličných potrebách osôb s duálnym zmyslovým postihnutím vzhľadom na tlmočnický výkon,
- získala/získal teoretické poznatky o tlmočení pre rozličných jednotlivcov s poruchou sluchu a zraku,
- získala/získal teoretické poznatky v širokej škále komunikačných foriem využívaných v skupine osôb s duálnym zmyslovým postihnutím,
- získala/získal poznatky o špecifikách tlmočenia/komunikácie s osobami s poruchou sluchu a zraku,
- získala/získal poznatky o príprave tlmočníka na rozličné tlmočnicke situácie,
- osvojila/osvojil si poznatky postavení tlmočníkov posunkovej reči v EÚ a o úprave problematiky dorozumievania sa osôb so sluchovým postihnutím v podmienkach SR.

Praktické vedomosti absolventky/absolventa

- osvojila/osvojil si špecifické komunikačné formy osôb s duálnym zmyslovým postihnutím zvládla/zvládol tlmočenie rozličných životných situácií, s dôrazom na pretlmočenie obsahu a jeho pochopenie klientom,
- rozvinula/rozvinul si zručnosť vo využívaní rozličných komunikačných foriem vzhľadom na špecifické potreby osôb s poruchou sluchu a poruchou zraku,
- porozumela/porozumel komunikácii klienta s poruchou sluchu a zraku a naučila/naučil sa prispôbiť svoj spôsob komunikácie jeho potrebám,
- zefektívnila/zefektívnil si komunikáciu s klientom s poruchou sluchu a zraku vzhľadom na špecifickú tejto formy komunikácie,
- zefektívnila/zefektívnil si porozumenie klientovej komunikácie a jeho preklad do hovoreného jazyka,
- naučila/naučil sa využívať neverbálne formy komunikácie v styku s osobami s duálnym zmyslovým postihnutím.

Ukončenie kurzu taktilného tlmočenia a preukazovanie jeho absolvovania:

Po úspešnom absolvovaní kurzu taktilného tlmočenia v celom rozsahu účastníčka/účastník tohto kurzu ho ukončuje vykonaním záverečnej skúšky pred najmenej trojčlennou skúšobnou komisiou, z ktorej najmenej jeden člen je odborne spôsobilý v taktilnom tlmočení. Za odbornú spôsobilosť v taktilnom tlmočení sa považuje splnenie kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie taktilného tlmočenia v oblasti sociálnych služieb ustanovených zákonom o sociálnych službách, posudzované podľa:

- a) § 84 ods. 10 až 12 tohto zákona, alebo
- b) prechodného ustanovenia § 110a ods. 2 tohto zákona, u fyzickej osoby, ktorá k 31. decembru 2019 spĺňa kvalifikačný predpoklad podľa § 84 ods. 11 a 12 zákona o sociálnych službách v znení účinnom do 31. decembra 2019, a teda do 31.12.2019

1. preukázateľným spôsobom absolvovala tlmočnicke minimum certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na vzdelávanie tlmočníkov pre hluchoslepé osoby , a súčasne
2. sa preukázateľným spôsobom zúčastňovala ďalšieho vzdelávania najmenej raz za päť rokov (priebežného udržiavania, zdokonaľovania a dopĺňania požadovaných vedomostí a schopností potrebných na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb, realizovaného spôsobom podľa § 84 ods. 24 zákona o sociálnych službách),

Obsahom tejto záverečnej skúšky je overenie vedomostí účastníčky/účastníka kurzu taktilného tlmočenia v tejto forme tlmočenia a overenie jej/jeho spôsobilosti používať taktilné tlmočenie v konverzácií.

Po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky realizátor kurzu taktilného tlmočenia vystaví absolventke/absolventovi tohto kurzu doklad o tomto úspešnom overení jej/jeho vedomostí v taktilnom tlmočení a jej/jeho spôsobilosti používať taktilné tlmočenie v konverzácií.

U účastníčky/účastníka kurzu taktilného tlmočenia s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa alebo druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika zameranom na surdopédiu/ pedagogiku sluchovo postihnutých, ktorý absolvoval kurz taktilného tlmočenia len v rozsahu praktického nácviku taktilného tlmočenia- praktickej časti

- a) je obsahom záverečnej skúšky len overenie jej/jeho spôsobilosti používať taktilné tlmočenie v konverzácií a
- b) po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky realizátor kurzu taktilného tlmočenia vystaví absolventke/absolventovi tohto kurzu doklad o úspešnom overení jej/jeho spôsobilosti používať taktilné tlmočenie v konverzácií.